

СИЛАБУС КУРСУ
«Тренінг соціально-психологічного пізнання»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для студентів спеціальності «053 Психологія» (ОПП «Практична психологія»,
ОПП «Психологія розвитку особистості»)
педагогічного факультету

Назва курсу	«Тренінг соціально-психологічного пізнання»
Адреса викладання курсу	м. Київ, вул. Олександра Кониського 8 / 14, 10 поверх , аудиторія 10-6 Понеділок 14.00
Контактна інформація щодо викладача	Яценко Тамара Семенівна t.s.yatsenko@npu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	Щоп'ятниці з 10.00 до 12.00
Сторінка курсу	
Передумови зарахування на курс	Вивчення даної дисципліни неможливе без професійних знань і умінь, набутих при опануванні курсів: «Психологія особистості», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції», «Основи психотерапії»
Мета та завдання курсу	<p style="text-align: center;">Мета викладання дисципліни:</p> <p>вивчення специфіки, методології та технології тренінгу соціально-психологічного пізнання як групової форми надання психологічної допомоги та глибинної психокорекції.</p> <p>Мета передбачає реалізацію таких завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення історії розвитку групових методів психокорекції та психотерапії, 2. Знайомство з основними напрямками групових форм роботи, 3. Усвідомлення специфіки психологічного тренінгу як методу практичної психології, 4. Знайомство з класифікацією і основними видами тренінгових груп, 5. Засвоєння процедурних аспектів групової тренінгової роботи, 6. Вивчення методів групової психокорекційної практики,
Міждисциплінарні зв'язки	Зміст курсу тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Психологія особистості», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції», «Основи психотерапії»
Інформація про курс (про що йде мова)	Курс «Тренінг соціально-психологічного пізнання» складається з двох модулів. У змісті першого модуля «Тренінг як форма надання психологічної допомоги» розглядається психологічний тренінг як метод практичної психології. Цілі та задачі тренінгу соціально-психологічного пізнання. Історія розвитку групових форм роботи Другий модуль «Особливості проведення тренінгу соціально-психологічного пізнання» включає керівництво групою роботою. Функції зворотного зв'язку у тренінговій групі. Загальна характеристика методів групової роботи та специфіка їх використання в різних групах. Сфери використання групової тренінгової роботи. Актуальні психологічні проблеми та їх розв'язання за допомогою тренінгових методів. Психологічна захищеність у групі як необхідна умова позитивної дезінтеграції. Вторинна інтеграція: визначення та особливості у процесі АСПП. Зв'язок позитивної дезінтеграції та вторинної

	інтеграції. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що детермінують позитивну дезінтеграцію та вторинну інтеграцію. Різновиди роботи з психомалюнком в АСПП. Метод аналізу комплексу психомалюнків як унікальний метод пізнання логіки несвідомого.
Чому це актуально, цікаво чи важливо?	Проходження групових занять сприяє розвитку рефлексивних знань, самопізнанню, оптимізації особистісних якостей людини. Ослаблення і повне нівелювання труднощів у спілкуванні залежить від розуміння їх першопричин, які переважно мають інфантильне походження. Метод АСПП являє собою діагностико-корекційний процес, завданням якого є розкриття глибинно-психологічних передумов деструктивних проявів психіки суб'єкта у спілкуванні, усвідомлення яких учасниками є передумовою бажаних психокорекційних змін (зменшення рівня тривожності; розширення самосвідомості завдяки виявленню інфантильних передумов труднощів у спілкуванні).
Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця	Навчальна дисципліна «Тренінг соціально-психологічного пізнання» є вибірковою, вона – складова циклу професійної підготовки бакалаврів.
На які питання відповідь курс і його головний аргумент?	У процесі вивчення курсу майбутній фахівець вивчає: особистісна проблема та її роль у формуванні індивідуальних соціально-перцептивних викривлень суб'єкта. Поняття психічного захисту. Його різновиди й функції. Особливості процесуального діагностування в групі АСПП. Групова динаміка як чинник психокорекції. Поняття дезінтеграція та інтеграція в контексті групової психокорекції за методом АСПП. Методи активного соціально-психологічного навчання. Групова дискусія. Психомалюнок. Рольова гра. Психодрама. Методи невербальної взаємодії. Використання предметних моделей (іграшок) у психокорекції. Пізнання внутрішньої суперечливості в ракурсі психодинамічної теорії АСПП. Особливості використання комплексу тематичних малюнків з метою глибинно-психологічного пізнання. Сутність психокорекційного діалогу та його роль у роботі з малюнковими методиками. Тренінг як активний метод групової психологічної допомоги. Психологічний тренінг як засіб розвитку самосвідомості. Використання тренінгу у розвитку професійної самосвідомості.
Очікувані результати навчання	Компетентності: ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК12. Здатність бачити та формулювати певні проблеми; ставити попередні діагнози, уточнювати їх. Здатність передбачати результат взаємодії з клієнтом та характер зворотної реакції на свої вимоги. СК13. Здатність розробляти тренінги, вести супервізію; створювати певні завдання розвивального характеру; психологічну експертизу. СК14. Здатність організовувати власну діяльність і конструктивну взаємодію між психологом та клієнтами та останніх між собою, управляти дискусією. СК15. Здатність презентувати себе як фахівця, який спроможний надати кваліфіковану допомогу; здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою, заохочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати,

	<p>вмотивовувати.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР24. Здатність продемонструвати знання й уміння щодо визначення видів діяльності практичних психологів, їх основних методів роботи; розрізнення категорій клієнтів, які звертаються за психологічною допомогою; орієнтуватися у різних ситуаціях міжособистісної взаємодії; на партнера, виявляти поважне, доброзичливе безоціночне ставлення до нього, враховуючи його стан та можливості; формулювати і структурувати психологічні дані у формі письмового протоколу.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Пояснювально-ілюстративні, інтерактивні: мікрОВикладання, інверсії, емпатії, інциденту, конкретної професійної ситуації</p> <p>Рольовий тренінг.</p> <p>Розв’язування психологічних завдань.</p>
<p>Перелік основних практичних завдань</p>	<p>Модуль 1. «Тренінг як форма надання психологічної допомоги»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз вирішуваних проблем на основі сформульованих цілей. 2. Рецензування програми тренінгу соціально-психологічного пізнання стосовно можливостей досягнення мети та прогнозування результативності участі у роботі групи (на основі програм тренінгу соціально-психологічного пізнання). 3. Вивчення структури програми тренінгу, вибір тематики тренінгу соціально-психологічного пізнання для розробки програми, спільне обговорення його структури. робота зі збірниками вправ, підбір прийомів та методів, аналіз їх діагностико-корекційної спроможності, результативності застосування в групі, виконання окремих вправ. <p>Модуль 2. «Особливості проведення тренінгу соціально-психологічного пізнання»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитися з фрагментом відеозапису (психодрама), обговорити побачене. 2. Визначити особливості процесу психодіагностики в АСПП. 3. Ознайомитися із стенограмою аналізу психомалюнків, обговорити особливості діагностування під час аналізу психомалюнків. 4. Провести фрагмент роботи АСПП (за пропозицією когось із студентів), проаналізувати появи зазначених в теоретичній частині питань. 5. Діалоги в парах “Мені подобається в тобі... , а не подобається...” використовуючи емпірику вправи, розповісти про роль “умовних цінностей” в житті людини. 6. Провести та проаналізувати вправу “Одна фраза”. 7. Провести та проаналізувати вправу “Фантастичний магазин”.

	8. Намалювати та проаналізувати психомалюнок “Група під час дискусії” “Мій психологічний стан під час дискусії”; порівняти дані аналізу психологів, вербальних висловлювань учасників та об’єктивних даних.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андрущенко В. П., Яценко Т. С. Философско-психологические проблемы методологии познания психики. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологія : Зб. наукових праць. Київ, 2012. № 36 (60). С. 7 – 20. 2. Психодинамічна парадигма. Наукова школа академіка НАПН України Тамари Яценко: колективна монографія. Дніпро, 2019. 350 с. 3. Яценко Т. С. Психологические основы активной подготовки будущего педагога к общению с учащимися : дис. ... докт. психол. наук : спец. 19.00.07. «Педагогическая и возрастная психология». Киев, 1989. 432 с. 4. Яценко Т. С. Символіка сновидінь і психомалюнків. В кн. Психологічні основи групової психокорекції. Київ, 1996. 263 с. 5. Яценко Т. С. Психоаналитическая интерпретация комплекса тематических психорисунков (глубинно-психологический аспект) / Т. С. Яценко, Я. М. Кмит, Л. В. Мошенская. Москва, 2000. 193 с. 6. Яценко Т. С., Глузман А. В. Методология глубинно-коррекционной подготовки психолога. Днепропетровск, 2015. 396 с. 7. Яценко Т. С. Самодепривація психіки та дезадаптація суб’єкта. Київ, 2015. 280 с. 8. Яценко Т. С. Категорії «принцип додатковості» та «імпліцитний порядок» в глибинному пізнанні психіки. <i>Психологія особистості</i>. Івано-Франківськ, 2017. № 1 (8). С. 15 – 23. 9. Яценко Т. С. Психоаналіз репродукцій художніх творів у підготовці психологів: Навчальний посібник. / Яценко Т., Бондар В., Галушко Л., Камінська А., Педченко О. Дніпро-Київ, 2018. 300 с. 10. Яценко Т. С. Архаїчний спадок психіки: психоаналіз феноменології проблеми. Дніпро, 2019. 283 с. 11. Яценко Т. С. Глибинна психологія: діагностика та корекція тенденції до психологічної смерті. Навч. посіб. / Яценко Т. С., Глузман О. В., Калашник І. В. Ялта, 2008. 204 с. 12. Yatsenko T. Implicit order and functional efficiency in the deep knowledge of the psyche. <i>Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools</i>. Kyiv, 2018. № 25 (1). С. 23 – 37. 13. Yatsenko T. The laws of the psyche in their universal functionality: professional training of a practical psychologis. <i>Technologies of intellect development</i>. Vol 3. № 1. 2019. Режим доступу: http://www.psytir.org.ua/index.php/technology_intellect_develop/issue/current. Яценко Т. С. Глибинна психокорекція та упередження психічного вигорання: в 3-х ч.. К.: Главник, 2008. Ч.2. 192 с. 14. Яценко Т. С. Глибинна психокорекція та упередження психічного вигорання: в 3-х ч.. К.: Главник, 2008. Ч. 3. 96 с. 15. Яценко Т. С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: навч. посіб.. К.: Вища шк., 2006. 382 с. 16. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: активне соціально-психологічне навчання: навч. посіб.. К.: Вища шк., 2004. 679 с. 17. Яценко Т. С. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика. Черкаси: БРАМА, 2003. 216 с. <p>Допоміжна:</p>

	<p>1. Методика глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика: навч.-метод. посібник. Ялта: РВВ КГУ, 2008. 342 с.</p> <p>2. Титаренко Т. М. Життєві домагання і професійне становлення особистості практичного психолога // Практична психологія та соціальна робота. 2003. № 4. С. 21 – 23.</p> <p>3. Яценко Т. С. Глибинна психологія: діагностика та корекція тенденції до психологічної смерті: навч. посіб. Ялта: РВВ КГУ, 2009. 204 с.</p> <p>4. Яценко Т. С. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика (на матеріалі психоаналізу комплексу тематичних малюнків). Черкаси: Брама, 2003. 216 с.</p> <p>5. Яценко Т. С. Новий підхід до пізнання психічного в його внутрішній динаміці // Актуальні проблеми сучасної української психології: наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. К., Нора-Друк, 2003. Вип. 23. С. 419 – 433.</p> <p>6. Яценко Т. С. Особливості застосування малюнкових методик у роботі групи АСПН та у практиці онтопсихологічного дослідження: контури порівняльного аналізу // Психологія і суспільство. 2005. № 4 (22). – С. 131 – 135.</p>
--	--

Політика курсу	<p>Політика щодо дедлайнів та перекладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p>
-----------------------	--

Політика оцінювання	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
	Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	5	8	40
	ІНДЗ	15	2	30
	Модульна контрольна робота	10	3	30
	максимальна кількість балів 100 (залік)			